EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

13. november 2008 *

Kohtuasjas C-227/07,

mille ese on EÜ artikli 226 alusel 8. mail 2007 esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: M. Shotter ja K. Mojzesowicz, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

versus

Poola Vabariik, esindajad: E. Ośniecka-Tamecka ja T. Nowakowski, hiljem M. Dowgielewicz,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: poola.

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja esimees C. W. A. Timmermans, kohtunikud K. Schiemann, P. Kūris (ettekandja), L. Bay Larsen ja C. Toader,

kohtujurist: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
kohtusekretär: R. Grass,

arvestades kirjalikku menetlust,

olles 10. juuni 2008. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Euroopa Ühenduste Komisjon palub oma hagis Euroopa Kohtul tuvastada, et kuna Poola Vabariik ei ole õigesti siseriiklikusse õigusesse üle võtnud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/19/EÜ elektroonilistele sidevõrkudele ja nendega seotud vahenditele juurdepääsu ja vastastikuse sidumise kohta (juurdepääsu käsitlev direktiiv) (EÜT L 108, lk 7; ELT eriväljaanne 13/29, lk 323; edaspidi „juurdepääsu käsitlev direktiiv") ja eelkõige selle artikli 4 lõiget 1, mis puudutab kohustust pidada omavahelisi vastastikust sidumist käsitlevaid läbirääkimisi, ning artikli 5 lõike 1 esimest lõiku, mis puudutab riigi reguleerivate asutuste volitusi

soodustada vastavalt selle direktiivi sätetele piisavat juurdepääsu ja vastastikust sidumist ning teenuste koostalitlusvõimet ja vajaduse korral see tagada, siis on Poola Vabariik rikkunud sellest direktiivist tulenevaid kohustusi.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigus

2 Juurdepääsu käsitleva direktiivi põhjendus 6 sätestab:

„Turgudel, kus erinevused ettevõtjate läbirääkimisasendi tugevuses on jätkuvalt väga suured ja kus ühed ettevõtjad sõltuvad oma teenuste pakkumisel teiste ettevõtjate infrastruktuuridest, on otstarbekas luua raamistik, mis tagaks turu tõhusa toimimise. Kaubandusläbirääkimiste ebaõnnestumise korral peaksid liikmesriikide reguleerivatel asutustel olema volitused, et tagada lõpptarbijate huvides piisav juurdepääs ja vastastikune sidumine ning teenuste koostalitlusvõime. Eelkõige võivad nad tagada läbivühenduvuse sellega, et kehtestavad proportsionaalsed kohustused nendele ettevõtjatele, kes kontrollivad juurdepääsu lõpptarbijatele. Kontroll juurdepääsuvõimaluste üle võib hõlmata lõpptarbijani viiva füüsilise ühenduse (paikse või mobiilse) omamist või kontrolli selle üle ja/või võimalust muuta või tühistada lõpptarbija lõpppunktile juurdepääsuks vajalik riigisisene number või riigisisesed numbrid. Selline olukord tekib näiteks juhul, kui võrguoperaator peaks põhjendamatult piirama lõpptarbijate võimalusi pääseda juurde Interneti-portaalidele ja -teenustele.”

3 Selle direktiivi põhjendus 14 sätestab:

„Direktiivis 97/33/EÜ on sätestatud märkimisväärse turujõuga ettevõtjatele hulk kehtestatavaid kohustusi, näiteks läbipaistvus, mittediskrimineerimine, raamatupidamise lahusus, juurdepääs ja hinnakontroll (kaasa arvatud kuludele orienteeritus). Need võimalikud kohustused tuleks säilitada, kuid ülereguleerimise vältimiseks tuleks need kohustused kehtestada ka maksimumkohustuste tervikuna, mida võib kohaldada ettevõtjate suhtes. Selleks et täita rahvusvahelisi kohustusi või ühenduse õigusaktide sätteid, võib erandkorras osutuda otstarbekaks kehtestada juurdepääsu või vastastikuse sidumise kohustus kõigile turul tegutsevatele ettevõtjatele, nagu on praegu tehtud digitaaltelevisiooniteenuste tingimusjuurdepääsusüsteemide puhul."

4 Selle sama direktiivi põhjenduse 19 kohaselt:

„Juurdepääsu võimaldamine võrgu infrastruktuurile võib olla põhjendatud konkurentsi suurendamise vahend, kuid riigi reguleerivad asutused peavad tasakaalustama infrastruktuuri omaniku õigused kasutada oma infrastruktuuri enda huvides ja teiste teenuseosutajate õigused kasutada vahendeid, mis on olulised konkureerivate teenuste pakkumiseks. Kui operaatoritele kehtestatakse kohustus võtta arvesse põhjendatud taotlusi, mis käsitlevad juurdepääsu võrguelementidele ja nendega seotud vahenditele, võib sellised taotlused tagasi lükata ainult objektiivsete kriteeriumide põhjal (näiteks tehniline teostatavus või vajadus säilitada võrgu terviklikkus). Juurdepääsu võimaldamisest keeldumise puhul võib kannataja pool esitada asja lahendamiseks [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta] direktiivi 2002/21/EÜ [elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta] (raamdirektiiv) [(EÜT L 108, lk 33; ELT eriväljaanne 13/29, lk 349; edaspidi „raamdirektiiv")] artiklites 20 ja 21 nimetatud vaidluste lahendamise korras. Kui operaatorile on kehtestatud juurdepääsu võimaldamise kohustus, ei või nõuda, et ta pakuks muud liiki juurdepääsu, mida ta ei ole volitatud pakkuma. Kui riigi reguleerivad asutused kehtestavad juurdepääsu võimaldamise kohustuse, mis suurendab lühiajaliselt konkurentsi, ei tohiks vähendada konkurentide stiimulit investeerida alternatiivsetesse

vahenditesse, mis tagaks tihedama konkurentsi pikemas perspektiivis. Komisjon on avaldanud teatise konkurentsieeskirjade kohaldamise kohta telekommunikatsioonisektori juurdepääsukokkulepete suhtes [EÜT 1998, C 265, lk 2] milles käsitletakse nimetatud teemasid. Riigi reguleerivad asutused võivad kehtestada tehnilisi ja töötingimusi kohustusliku juurdepääsu pakkujatele ja/või selle kasutajatele ühenduse õigusaktide kohaselt. Tehniliste standardite kehtestamine peaks olema eelkõige kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiiviga 98/34/EÜ, millega nähakse ette tehniliste standardite ja normide kohta käiva teabe ning infoühiskonna teenuste eeskirjade esitamise kord [(EÜT L 204, lk 37), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuli 1998. aasta direktiiviga 98/48/EÜ (EÜT L 217, lk 18)]."

5 Nimetatud direktiivi artikkel 2 sisaldab muu hulgas järgmisi mõisteid:

„[…]

a) *juurdepääs* – vahendite ja/või teenuste kättesaadavaks tegemine teistele ettevõtjatele määratletud tingimustel kas ainuõiguse alusel või mitte, eesmärgiga pakkuda elektroonilisi sideteenuseid. Muu hulgas hõlmab see järgmist: juurdepääs võrguelementidele ja nendega seotud vahenditele, millega võib kaasneda seadmete ühendamine paiksete või muude kui paiksete vahenditega (eelkõige hõlmab see juurdepääsu kliendiliinile ning kliendiliini vahendusel teenuste osutamiseks vajalikele vahenditele ja teenustele), juurdepääs füüsilisele infrastruktuurile, sealhulgas hoonetele, kaablikanalisatsioonile ja mastidele; juurdepääs vajalikele

tarkvarasüsteemidele, sealhulgas kasutuse tugisüsteemidele, juurdepääs numbrite transleerimisele või samaväärset funktsionaalsust pakkuvatele süsteemidele, juurdepääs paik- ja mobiiltelefonivõrkudele, eelkõige rändluseks, juurdepääs digitaaltelevisiooniteenusteks vajalikele tingimusjuurdepääsusüsteemidele; juurdepääs virtuaalvõrguteenustele;

b) *vastastikune sidumine* – ühe ja sama ettevõtja või eri ettevõtjate kasutatavate üldkasutatavate telekommunikatsioonivõrkude füüsiline ja loogiline ühendamine, mis võimaldab ühe ettevõtja tarbijatel suhelda sama või muu ettevõtja tarbijatega või kasutada teise ettevõtja osutatavaid teenuseid. Teenuseid võivad osutada asjaomased isikud või muud isikud, kellel on juurdepääs võrgule. Vastastikune sidumine on spetsiifiline juurdepääsu liik, mida kasutatakse üldkasutatava võrgu operaatorite vahel;

[…]".

6 Juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 4 lõige 1 sätestab:

„Üldkasutatavate sidevõrkude operaatoritel on õigus ja muu asjakohaselt volitatud ettevõtja taotluse korral ka kohustus pidada omavahelisi vastastikust sidumist käsitlevaid läbirääkimisi üldkasutatavate elektrooniliste sideteenuste osutamiseks, et tagada teenuste osutamine ja koostalitlusvõime kogu Euroopa Ühenduses. Operaatorid pakuvad teisele ettevõtjale juurdepääsu ja vastastikust sidumist tingimustel, mis on kooskõlas artiklite 5, 6, 7 ja 8 sätete kohaselt riigi reguleeriva asutuse kehtestatud kohustustega."

7 Sama direktiivi artikkel 5, mis määratleb riigi reguleerivate asutuste volitused ja vastutuse seoses juurdepääsu ja vastastikuse sidumisega, sätestab:

„1. [Raam]direktiivi […] artiklis 8 sätestatud eesmärkide saavutamiseks soodustavad riikide reguleerivad asutused kooskõlas käesoleva direktiivi sätetega piisavat juurdepääsu ja vastastikust sidumist ning teenuste koostalitlusvõimet ja vajaduse korral tagavad selle, täites oma kohustusi viisil, mis aitab kaasa tõhususele ja püsivale konkurentsile ning millest on lõppkasutajatele kõige rohkem kasu.

Ilma et see piiraks meetmeid, mida võib võtta märkimisväärse turujõuga ettevõtjate puhul artikli 8 kohaselt, võivad riikide reguleerivad asutused eelkõige:

a) kui see on vajalik läbivühenduvuse tagamiseks, kehtestada kohustusi ettevõtjatele, kes kontrollivad juurdepääsu lõppkasutajatele, kaasa arvatud põhjendatud juhtudel kohustus siduda oma võrgud vastastikku, kui need ei ole veel seotud;

b) kui see on vajalik, et tagada lõppkasutajatele juurdepääs liikmesriigi määratletud digitaalsetele raadio- ja teleringhäälinguteenustele, kehtestada operaatoritele kohustus pakkuda juurdepääsu muudele I lisa II osas nimetatud vahenditele mõistlikel ja mittediskrimineerivatel tingimustel.

2. Kui operaatorile kehtestatakse kohustus pakkuda juurdepääsu artikli 12 kohaselt, võivad riigi reguleerivad asutused kehtestada vajaduse korral võrgu normaalse töö tagamiseks tehnilised või kasutustingimused, mida sellise juurdepääsu pakkuja ja/või selle kasutaja peavad täitma kooskõlas ühenduse õigusnormidega. Konkreetsete tehniliste standardite või spetsifikaatide rakendamisele viitavad tingimused peavad olema kooskõlas [raam]direktiivi artikliga 17.

3. Lõigete 1 ja 2 kohaselt kehtestatud kohustused on objektiivsed, läbipaistvad, proportsionaalsed ja mittediskrimineerivad ning neid rakendatakse [raam]direktiivi artiklites 6 ja 7 sätestatud korras.

4. Seoses juurdepääsu ja vastastikuse sidumisega tagavad liikmesriigid, et riigi reguleeriv asutus on volitatud sekkuma kas omal algatusel, kui see on põhjendatud, või ettevõtjatevahelise kokkuleppe puudumise korral ühe asjaomase poole taotlusel, et tagada [raam]direktiivi artiklis 8 sätestatud eesmärkide saavutamine kooskõlas käesoleva direktiivi sätetega ja [raam]direktiivi artiklites 6 ja 7 ning 20 ja 21 nimetatud korras."

8 Juurdepääsu käsitleva direktiivi peatükis III „Operaatorite kohustused ja turuanalüüsi kord" sisalduvad artiklid 6 ja 7 puudutavad esiteks kuulajatele ja vaatajatele digitaaltelevisiooni- ja -raadioteenuste tingimusjuurdepääsusüsteeme ning teiseks varasemate juurdepääsu- ja vastastikuse sidumise kohustuste vajalikku läbivaatamist.

9 Juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 8 lõiked 2 ja 3 täpsustavad:

„2. Kui [raam]direktiivi artikli 16 kohaselt tehtud turuanalüüsi tulemusena peetakse operaatorit konkreetsel turul märkimisväärset turujõudu omavaks, kehtestavad riigi reguleerivad asutused vajaduse korral käesoleva direktiivi artiklites 9–13 sätestatud kohustused.

3. Ilma et see piiraks:

– artikli 5 lõigete 1 ja 2 ning artikli 6 sätete kohaldamist,

– [raam]direktiivi artiklite 12 ja 13 sätete, [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta] direktiivi 2002/20/EÜ [elektrooniliste sidevõrkude ja -teenustega seotud lubade andmise kohta] (loadirektiivi) [EÜT L 108, lk 21; ELT eriväljaanne 13/29, lk 337] lisa B osa tingimuse 7, mida kohaldatakse [selle viimase] direktiivi artikli 6 lõike 1 kohaselt, [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta] direktiivi 2002/22/EÜ [universaalteenuse ning kasutajate õiguste kohta elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste puhul] (universaalteenuse direktiiv) [EÜT L 108, lk 51; ELT eriväljaanne 13/29, lk 367; edaspidi universaalteenuste direktiiv] artiklite 27, 28 ja 30 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 1997. aasta direktiivi 97/66/EÜ (milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatuse kaitset telekommunikatsioonisektoris [(EÜT 1998, L 24, lk 1)] asjaomaste sätete kohaldamist, kui need sätted sisaldavad kohustusi ettevõtjatele, kes ei ole märkimisväärse turujõuga ettevõtjad, või

– vajadust täita rahvusvahelisi kohustusi,

ei kehtesta riikide reguleerivad asutused artiklites 9–13 sätestatud kohustusi operaatoritele, keda ei peeta märkimisväärset turujõudu omavaks lõike 2 kohaselt.

[…]”.

10 Juurdepääsu käsitleva direktiivi artikkel 12 „Teatavatele võrguvahenditele juurdepääsu ja nende kasutamise kohustus” sätestab:

„1. Riigi reguleeriv asutus võib kooskõlas artikliga 8 kehtestada kohustusi, mille kohaselt operaatorid peavad tulema vastu põhjendatud taotlustele, mis käsitlevad juurdepääsu konkreetsetele võrguelementidele ja nendega seotud vahenditele või nende kasutamist, muu hulgas ka olukordades, kui riigi reguleeriv asutus leiab, et juurdepääsust keeldumine või samaväärse mõjuga põhjendamatud tingimused takistaksid püsiva, konkurentsile rajatud turu tekkimist jaemüügi tasandil või ei oleks need lõpptarbijate huvides.

Muu hulgas võib operaatoritele seada järgmisi kohustusi:

[…]

b) pidada läbirääkimisi juurdepääsu taotlevate ettevõtjatega heas usus;

[…]

2. Kaaludes, kas kehtestada lõikes 1 nimetatud kohustusi, ja eelkõige hinnates selliste kohustuste proportsionaalsust võrreldes [raam]direktiivi artiklis 8 sätestatud eesmärkidega, võtavad riigi reguleerivad asutused arvesse eelkõige järgmisi tegureid:

a) konkureerivate vahendite kasutamise või paigaldamise tehniline ja majanduslik teostatavus, pidades silmas turusuundumuste tempot ja võttes arvesse asjaomase vastastikuse sidumise ja juurdepääsu laadi ja liiki;

b) kavandatava juurdepääsu pakkumise teostatavus võrreldes kasutatavate mahtudega;

c) vahendi omaniku esialgse investeeringu suurus, pöörates tähelepanu investeerimisega kaasnevatele riskidele;

d) vajadus kaitsta konkurentsi pika aja jooksul;

e) vajaduse korral asjaomased intellektuaalomandi õigused;

f) üleeuroopaliste teenuste osutamine.”

11 Raamdirektiivi artikkel 8 määratleb üldised eesmärgid ja reguleerimispõhimõtted, mille järgimise riigi reguleerivad asutused peavad tagama.

Siseriiklik õigus

12 16. juuli 2004. aasta Prawo Telekomunikacyjne (telekommunikatsiooniseadus) (2004. aasta *Dz. U.*, nr 171, järjekorranumber 1800; edaspidi „telekommunikatsiooniseadus”) artikkel 1 määratleb telekommunikatsiooniteenuste osutamise tegevuse, telekommunikatsioonivõrkude või nendega seotud rakenduste pakkumise suhtes (edaspidi „telekommunikatsioonitegevus”) kohaldatava korra.

13 Nimetatud artikli lõige 2 sätestab, et:

„Seaduse eesmärk on luua eeldused:

1) lojaalse ja tõhusa konkurentsi soodustamiseks telekommunikatsiooniteenuste valdkonnas;

2) kaasaegsete telekommunikatsiooniinfrastruktuuride arenguks ja kasutamiseks;

3) korra tagamiseks numeratsiooni, raadiosageduste ja orbitaalressursside kasutamisel;

4) kasutajatele telekommunikatsiooniteenuste mitmekesisuse, hindade ja kvaliteedi osas maksimaalse kasu tagamiseks;

5) tehnoloogilise neutraalsuse tagamiseks.

[…]”.

14 Telekommunikatsiooniseaduse artikkel 26 sätestab:

„1. Kui telekommunikatsioonieettevõtja või artikli 4 punktides 1, 2, 4, 5, 7 ja 8 nimetatud asutus seda taotleb, siis on üldkasutatava telekommunikatsioonivõrgu operaator kohustatud pidama juurdepääsulepingu sõlmimist käsitlevaid läbirääkimisi, et osutada avalikkusele telekommunikatsiooniteenuseid ja tagada teenuste koostalitlusvõime.

2. Juurdepääsulepingute punktide osas läbirääkimiste pidamisel on telekommunikatsiooniettevõtjad kohustatud arvestama nende suhtes kehtestatud kohustusi.

3. Kui ei ole sätestatud teisiti, võib läbirääkimiste käigus saadud teavet kasutada ainult vastavalt teabe otstarbele ja selle suhtes kehtib konfidentsiaalsuskohustus.

4. Kui ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse käesoleva peatüki telekommunikatsiooniettevõtjaid puudutavaid sätteid vastavalt artikli 4 punktides 1, 2, 4, 5, 7 ja 8 nimetatud asutuste suhtes.

5. Telekommunikatsioonivõrgule juurdepääsu taotlev liikmesriigi operaator ei ole kohustatud artiklis 10 viidatud registrikannet tegema, kui tal ei ole Poola territooriumil telekommunikatsioonitegevust."

15 Telekommunikatsiooniseaduse artikli 27 kohaselt:

„1. [(Urząd Komunikacij Elektronicznej (UKE) (elektroonilise side amet)] juhataja võib omal algatusel või kummagi juurdepääsulepingu sõlmimist käsitleva läbirääkimiste osapoole kirjaliku taotluse alusel määratleda määrusega läbirääkimiste kestuse, mis ei saa olla pikem kui 90 päeva alates niisuguse lepingu sõlmimise taotluse esitamisest.

2. Kui läbirääkimisi ei alustata, kui asutus, kes on kohustatud juurdepääsu andma sellest keeldub või kui lõikes 1 määratud tähtaja jooksul lepingut ei sõlmita, siis võivad pooled taotleda UKE juhatajalt otsust vaidlusaluse küsimuse lahendamiseks või koostöötingimuste määratlemiseks.

3. Lõikes 2 osutatud taotlus peab sisaldama juurdepääsulepingu projekti ning selles peavad olema esitatud poolte seisukohad seaduses ette nähtud ulatuses ja need lepingupunktid, mille osas pooled ei ole kokkuleppele jõudnud.

4. UKE juhataja nõudel peavad pooled 14 päeva jooksul esitama vaidlusaluste punktide kohta oma seisukohad ja taotluse läbivaatamiseks vajalikud dokumendid."

16 Selle seaduse artikkel 28 on sõnastatud järgmiselt:

„1. UKE juhataja teeb otsuse juurdepääsu võimaldamise kohta 90 päeva jooksul alates artikli 27 lõikes 2 ette nähtud taotluse esitamise hetkest, võttes arvesse järgmisi kriteeriume:

1) telekommunikatsioonivõrkude kasutajate huvid;

2) telekommunikatsooniettevõtjatele kehtestatud kohustused;

3) kaasaegsete telekommunikatsiooniteenuste edendamine;

4) tekkinud vaidlusaluste küsimuste laad ning juurdepääsu tehnilistest ja majanduslikest aspektidest lähtuvalt praktiline võimalus rakendada telekommunikatsiooniettevõtjate pakutavaid lahendusi, mis on osa läbirääkimistest või mis võivad olla alternatiivseks lahenduseks;

5) vajadus tagada:

   a) võrgu terviklikkus ja teenuste koostalitlusvõime;

   b) juurdepääsu mittediskrimineerivad tingimused;

   c) konkurentsi areng telekommunikatsiooniteenuste turul;

6) niisuguste telekommunikatsiooniettevõtjate turujõud, kelle võrgud on vastastikku seotud;

7) avalik huvi, sealhulgas keskkonnakaitse;

8) universaalteenuste järjepidevus.

2. UKE juhataja teeb otsuse artikli 4 punktides 1, 2, 4, 5, 7 ja 8 nimetatud asutustele juurdepääsu võimaldamise kohta 60 päeva jooksul alates artikli 27 lõikes 2 ette nähtud taotluse esitamise hetkest, arvestades [käesoleva artikli] lõike 1 punktides 1–4, punkti 5 alapunktides a ja c ning punktides 6–8 nimetatud kriteeriume, riigikaitset ja riigi julgeolekut, avalikku julgeolekut ja avalikku korda ning neile asutustele usaldatud ülesannete erilisust.

3. Juurdepääsuotsus võrkude vastastikuse sidumise raames võib sisaldada [kohustuslikke] sätteid, [mis võivad erineda sõltuvalt vastastikku seotud võrkude liikidest].

4. Juurdepääsu võimaldamise otsus asendab nimetatud otsusega hõlmatud juurdepääsulepingu osa.

5. Kui huvitatud pooled sõlmivad juurdepääsulepingu, muutuvad lepinguga hõlmatud juurdepääsuotsuse sätted automaatselt tühiseks.

6. UKE juhataja võib juurdepääsuotsust asjassepuutuvate poolte taotlusel või omal algatusel muuta, kui see on põhjendatud vajadusega tagada lõppkasutajate huvide kaitse, tõhus konkurents või teenuste koostalitlusvõime.

7. Juurdepääsuotsusest tulenevate kohustuste täitmata jätmise või mittenõuetekohase täitmise tõttu tekkivate rahaliste nõuete korral tuleb pöörduda kohtusse.

8. UKE juhataja teeb otsuse juurdepääsu kohta, mis sisaldab kõiki sätteid, mis on vajalikud juurdepääsu tagamiseks, kui üks pooltest on telekommunikatsioonisettevõtja, kelle suhtes on kehtestatud kohustus [eelkõige artikli] 45 kohaselt."

17 Vastavalt nimetatud seaduse artiklile 29:

„UKE juhataja võib otsustada juurdepääsulepingu sätteid omal algatusel muuta või kohustada pooli neid muutma, kui see on põhjendatud vajadusega tagada lõppkasutajate huvide kaitse, tõhus konkurents või teenuste koostalitlusvõime."

18 Telekommunikatsiooniseaduse artikkel 30 näeb ette, et „[a]rtikleid 26–28 […] kohaldatakse *mutatis mutandis* juurdepääsulepingute muudatuste suhtes".

19 Selle seaduse artikli 45 kohaselt:

„Võttes arvesse kohustuse sobilikkust täheldatud probleemi suhtes, proportsionaalsuse põhimõtet ja artikli 1 lõikes 2 nimetatud eesmärke ning arvestades artikli 1 lõiget 3, võib UKE juhataja vastu võtta otsuse, millega kehtestatakse lõppkasutajate juurdepääsu

kontrollivale telekommunikatsiooniettevõtjale hädavajalikud reguleerivad kohustused, et tagada selle ettevõtja lõppkasutajatele side teise telekommunikatsiooniettevõtja kasutajatega, sealhulgas vastastikuse sidumise kohustus.”

20 Nimetatud seaduse artikkel 136 sätestab:

„1. Selleks et tagada lõppkasutajatele juurdepääs digitaalsetele raadio- ja teleringhäälinguteenustele, võib UKE juhataja vastu võtta otsuse, millega kehtestatakse telekommunikatsiooniettevõtjatele kohustus võimaldada juurdepääs järgmistele seotud rakendustele:

1) tarkvaraliidesed,

2) programmide elektrooniline juhis.

2. Lõikes 1 nimetatud otsuse suhtes kohaldatakse konsulteerimis- ja konsolideerimiskorda puudutavaid sätteid.

3. UKE juhataja võtab lõikes 1 ette nähtud otsuse vastu võrdsuse ja mittediskrimineerimise põhimõtetele tuginedes.”

Kohtueelne menetlus

21 Komisjon teavitas 21. märtsil 2005 saadetud märgukirjas Poola Vabariiki oma kahtlustest juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 4 lõike 1 ja artikli 5 lõike 1 esimese lõigu siseriiklikkusse õigusesse ülevõtmise kohta. Liikmesriik vastas sellele 20. mai 2005. aasta kirjaga.

22 Komisjon saatis 4. juulil 2006 sellele liikmesriigile põhjendatud arvamuse, milles ta palus võtta arvamuse järgmiseks vajalikke meetmeid kahe kuu jooksul arvamuse kättesaamisest. Poola ametiasutused vastasid sellele arvamusele 4. septembril 2006. Kuna komisjoni see vastus ei rahuldanud, otsustas ta esitada käesoleva hagi.

Hagi

Esimene etteheide, mis tugineb telekommunikatsiooniseaduse artikli 26 vastuolule juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 4 lõikega 1

Poolte argumendid

23 Esimeses etteheites väidab komisjon, et juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 4 lõikes 1 ette nähtud kohustus läbirääkimisi pidada on kehtestatud kõikidele üldkasutatavate telekommunikatsioonivõrkude operaatoritele ja see puudutab võrkude vastastikust sidumist. Võrkude vastastikune sidumine on spetsiifiline juurdepääsu liik, mida

rakendatakse erinevate üldkasutatava võrgu operaatorite vahel ja see ei osuta ühelegi muule juurdepääsu liigile. Riigi reguleeriv asutus sekkub vaid erandjuhtudel.

24 Nimelt järeldub komisjoni arvates juurdepääsu käsitleva direktiivi põhjendustest 6 ja 14 ning artikli 8 lõikest 3, artikli 5 lõikest 1 ja artiklist 12, et esiteks tuleb hinnata olukorda, et kindlaks teha, kas asjassepuutuva turu suhtes kehtivad *ex ante* õigusnormid ja milline on sellel turul olemasolev konkurents. Teiseks on riigi reguleerivad asutused kohustatud arvesse võtma kõiki asjaolusid ja analüüsima mõju, mida juurdepääsu võimaldamise kohustus avaldab nimetatud turul konkurentsile pikas perspektiivis. Kolmandaks nõuab juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 5 lõige 1 riigi reguleeriva asutuse sõnaselget volitust, et kehtestada kõikidele operaatoritele, sealhulgas operaatoritele, kellel ei ole märkimisväärset turujõudu, kohustus pidada telekommunikatsioonivõrkudele juurdepääsu käsitlevaid läbirääkimisi. Neljandaks on elektroonilise side alase ühenduse õigusliku raamistiku üks alustest põhimõte, mille kohaselt sekkub riigi reguleeriv asutus vaid juhul, kui vaba turu mehhanismid ei toimi või kui nende tulemused ei ole rahuldavad.

25 Komisjoni arvamuse kohaselt kehtestatakse telekommunikatsiooniseaduse artikli 26 lõike 1 tulemusel aga üldine kohustus pidada heas usus telekommunikatsioonivõrkudele juurdepääsulepingute läbirääkimisi.

26 Komisjon on arvamusel, et kui selline kohustus on *ex lege* kehtestatud, tähendab see mitte ainult seda, et reguleeriv asutus ei ole kohustatud kontrollima, kas selle kohustuse kehtestamine soodustab juurdepääsu telekommunikatsioonivõrkudele, vaid ka seda, et ta ei kaalu asjassepuutuva võrguoperaatori ja sellele võrgule juurdepääsu taotlevate ettevõtjate huvisid ning ei hinda mõju, mida selle kohustuse kehtestamine teatud kindlal turul avaldab. Nimetatud asutus ei ole ka kohustatud kindlaks tegema, kas juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 5 lõikes 1 loetletud tingimused on täidetud.

27 Lisaks väidab komisjon, et Poola valitsuse seisukoht põhineb kahel valel eeldustel. Esimese eelduse kohaselt sätestab juurdepääsu käsitlev direktiiv, et reguleeriv asutus võib ilma konkreetset olukorda arvesse võtmata kehtestada kõikidele telekommunikatsioonivõrgu operaatorile kohustuse pidada sellele võrgule juurdepääsu käsitlevaid läbirääkimisi. Teine eeldus on see, et läbirääkimiste pidamine kujutab endast telekommunikatsioonivõrkude operaatorite jaoks minimaalset kohustust, mis ei mõjuta nende investeerimisalaseid otsuseid ja seega ka mitte konkurentsitingimusi.

28 Lõpuks märgib komisjon esiteks, et telekommunikatsiooniseaduses ettenähtud lahendus ei võimalda õiguskindluse põhimõtet juurdepääsu käsitlevas direktiivis ettenähtust paremini rakendada ja teiseks, et nimetatud direktiiv ei näe ette õigust nõuda läbirääkimiste alustamist, vaid üksnes riigi reguleeriva asutuse volitused kehtestada pärast turu analüüsimist läbirääkimiste pidamise kohustuse telekommunikatsioonivõrkude operaatoritele, kellel on märkimisväärne turujõud või teatavatel juhtudel kõikidele operaatorile.

29 Poola Vabariik vaidlustab selle esimese väite põhjendatuse. Ta väidab nimelt, et juurdepääsu käsitleva direktiivi teleoloogilise ja funktsionaalse tõlgendamise tulemusel jõutakse järeldusele, et nähes ette läbirääkimiste alustamise kohustuse mitte ainult telekommunikatsioonivõrkude vastastikuseks sidumiseks vaid ka nendele võrkudele juurdepääsuks, ei ole telekommunikatsiooniseaduse artikli 26 sätted vastuolus selle direktiivi artikli 4 lõikega 1.

30 Siinkohal rõhutab liikmesriik esiteks, et telekommunikatsioonivõrgu operaatorile sellele võrgule juurdepääsu taotleva ettevõtjaga läbirääkimiste alustamise kohustuse kehtestamine kujutab endast telekommunikatsioonivõrkudele juurdepääsu soodustamise vormi. Niiviisi oleks võimalik saavutada see, et kõik huvitatud pooled kasutavad olemasolevaid infrastruktuure maksimaalselt.

31 Lisaks väidab nimetatud liikmesriik, et niisuguse lahenduse tulemus, mis seisneb selles, et siseriiklikele asutustele antakse pädevus kehtestada asjassepuutuvale võrgule juurdepääsu sooviva ettevõtja taotlusel operaatorile kohustus alustada läbirääkimisi ning niisuguse lahenduse tulemus, mille kasuks ta on otsustanud ja mis seisneb selles, et nimetatud ettevõtjale tagatakse õigus, et läbirääkimisi alustataks, on selle operaatori jaoks sarnased.

32 Teiseks leiab Poola Vabariik, et kontsept, mille kasuks otsustati, on parim õiguskindluse põhimõtte rakendamiseks, sest operaatoritel on võimalus täpselt teada saada, milline on telekommunikatsiooniseadusest tulenevate kohustuste ulatus.

33 Lisaks väidab liikmesriik, et juurdepääsu käsitleva direktiivi põhjendusest 6 ja artikli 5 lõike 1 esimesest lõigust järeldub, et igal ettevõtjal on *de facto* õigus nõuda üldkasutatava telekommunikatsioonivõrgu operaatorilt sellele võrgule juurdepääsu käsitlevate läbirääkimiste pidamist, mille nurjumise korral võib ettevõtja pöörduda reguleeriva asutuse poole. Järelikult võib reguleeriva asutuse otsust – kohustada asjakohast operaatorit alustama läbirääkimisi – pidada deklaratiivseks otsuseks, mis kinnitab sellele operaatorile kehtestatud sellesisulise kohustuse olemasolu ning seega juurdepääsu taotleva ettevõtja vastavat õigust. Seega sisaldub selle õiguse ja sellest operaatoritele tuleneva sümmeetrilise kohustuse täielik õigustus nimetatud direktiivi taotletud eesmärgis.

34 Lõpuks ei ole nimetatud liikmesriigi sõnul ei operaatorid ega konkurentsi areng direktiivi ebasoodsa mõju tõttu kannatanud, kuigi telekommunikatsiooniseadus on jõus olnud juba kolm aastat.

Euroopa Kohtu hinnang

35 Kõigepealt tuleb märkida, et Poola Vabariik tunnistab, et telekommunikatsiooniseaduse artikli 26 lõige 1 on üldine õigusnorm, mis kehtestab kõikidele üldkasutatava telekommunikatsioonivõrgu operaatoritele kohustuse pidada heas usus sellele võrgule juurdepääsukokkuleppe sõlmimist käsitlevaid läbirääkimisi iga ettevõtja taotlusel, kes soovib niisugust juurdepääsu saada, kusjuures läbirääkimised ei puuduta mitte üksnes vastastikuse sidumise kokkuleppeid vaid ka kokkuleppeid, mis reguleerivad juurdepääsu nimetatud võrgule.

36 Kõigepealt on aga oluline märkida, et läbirääkimiskohustus, mis kehtib kõikidele üldkasutatavate telekommunikatsioonivõrkude operaatoritele teiste niisuguste volitatud ettevõtjate taotluse korral, nagu tuleneb juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 4 lõikest 1, puudutab vastastikust sidumist, mis vastavalt selle direktiivi artikli 2 punktis b antud määratlusele „on spetsiifiline juurdepääsu liik, mida kasutatakse üldkasutatava võrgu operaatorite vahel". Vastupidi telekommunikatsiooniseaduse artiklile 26 ei puuduta see kohustus seega muid võrgule juurdepääsu liike, nagu sama direktiivi artikli 2 punktis a määratletud ning telekommunikatsiooniseaduses ettenähtud liigid.

37 Samuti tuleb meenutada, et juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 4 lõike 1 teine lause võimaldab operaatoritel pakkuda juurdepääsu ja vastastikust sidumist teistele ettevõtjatele tingimustel, mis on kooskõlas riigi reguleeriva asutuse kehtestatud kohustustega. Nende hulgas on kohustused, mille see asutus võib juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 8 lõike 2 alusel pärast turuanalüüsi kehtestada operaatorile, keda konkreetsel turul peetakse märkimisväärset turujõudu omavaks.

38 Selles osas tuleneb juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 8 ja artikli 12 lõike 1 punkti b koosmõjust, et kohustuse pidada heauskselt lepinguläbirääkimisi ettevõtjatega võib riigi reguleeriv asutus pärast turu analüüsimist kehtestada märkimisväärset turujõudu omavatele operaatoritele.

39 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 62 aga märgib, ei põhine telekommunikatsiooniseaduse artikkel 26 sellisel kordade duaalsusel sõltuvalt ettevõtjate turujõust, vaid ajendab kõiki operaatoreid võrdselt kohtlema, võimaldamata riigi reguleerival asutusel enne sekkumist või telekommunikatsioonivõrgule juurdepääsu taotleva ettevõtja taotluse läbivaatamise käigus arvesse võtta konkreetset olukorda.

40 Nimelt on telekommunikatsiooniseaduses ettenähtud juurdepääsulepingute heas usus läbirääkimise pidamise kohustuse tulemuseks see, et niisugune kohustus kehtestatakse ilma tegeliku konkurentsi tugevust turul eelnevalt hindamata. See seadus ei võimalda ka seda kohustust tühistada või muuta juhul, kui sellel turul konkurents intensiivistub.

41 Lisaks peab riigi reguleeriva asutuse sekkumine vastavalt juurdepääsu käsitleva direktiivi põhjendusele 19 samal ajal konkurentsi suurendamisega tasakaalustama infrastruktuuri omaniku õigused kasutada oma infrastruktuuri enda huvides ja teiste teenuseosutajate õigused kasutada konkureerivate teenuste pakkumiseks olulisi vahendeid.

42 Pealegi on juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 12 lõike 2 kohaselt riigi reguleeriva asutuse sekkumine piiratud vajadusega võtta arvesse selles sättes loetletud tegureid, mille hulka kuulub vajadus kaitsta konkurentsi pika aja jooksul ja analüüsida

kohustuste proportsionaalsust, mida see asutus kavatseb kehtestada seoses juurdepääsuga konkreetsetele võrguelementidele ja nende kasutamisega raamdirektiivi artiklis 8 määratletud eesmärkide suhtes.

43 Kuna telekommunikatsiooniseadus ei ole aga ette näinud juurdepääsulepingute läbirääkimise kohustuse kehtestamisele eelnevat riigi reguleeriva asutuse sekkumist, siis ei võimalda nimetatud seadus kuidagi olukorda hinnata vastavalt nimetatud artikli 12 lõikes 2 loetletud teguritele.

44 Sellest tuleneb, et kuna Poola Vabariik on kehtestanud sidevõrkude avalik-õiguslikele operaatoritele telekommunikatsioonivõrgu juurdepääsulepingute läbirääkimise üldise kohustuse, siis ei ole Poola Vabariik juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 4 lõiget 1 õigesti üle võtnud.

45 Seda järeldust ei sea kahtluse alla liikmesriigi esitatud argument, mille kohaselt selle direktiivi dünaamilisem ja teleoloogilisem tõlgendus teeks võimalikuks tehnoloogia kiirema arengu.

46 Nimelt tuleb nentida, et riigi reguleeriv asutus sekkub vaid selleks, et tagada turu tõhus toimimine. Selles osas näeb juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 5 lõike 1 esimene lõik ette, et nimetatud asutus peab kaasa aitama majanduslikule tõhususele, toetama püsivat konkurentsi ning tagama lõppkasutajatele kõige suurema kasu.

47 Nimetatud liikmesriigi argumendi osas, mille kohaselt telekommunikatsiooniseadus tugevdab õiguskindluse põhimõtte järgimist, piisab, kui märkida, et see põhimõte ei saa mingil juhul võimaldada, et tehakse erand juurdepääsu käsitlevas direktiivis ette nähtud eeskirjadest.

48 Eeltoodust tuleneb, et esimene etteheide on põhjendatud.

49 Järelikult tuleb nentida, et kuna Poola Vabariik ei ole juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 4 lõiget 1 õigesti üle võtnud, siis on Poola Vabariik rikkunud sellest direktiivist tulenevaid kohustusi.

Teine etteheide, mis tugineb telekommunikatsiooniseaduse vastuolule juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 5 lõike 1 esimese lõiguga

Poolte argumendid

50 Teises etteheites väidab komisjon, et telekommunikatsiooniseaduse artiklid 26–30 ei taga juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 5 lõike 1 esimese lõigu õiget ülevõtmist. Nimetatud artiklitest 26–30 ja sama seaduse artiklitest 45 ja 136 järeldub, et kõik üldkasutatavate sidevõrkude operaatorid on kohustatud pidama nendele võrkudele juurdepääsu käsitlevaid läbirääkimisi ja et riigi reguleeriva asutuse juhataja võib otsustada seda liiki läbirääkimiste lõppemise tähtaja üle ja kui pooled ei jõua kokkuleppele, siis võib nimetatud juhataja ühe poole taotlusel teha juurdepääsu

võimaldamise otsuse, mis asendab juurdepääsulepingu punktide osas, mida see otsus puudutab ning kehtestada seega ettevõtjatele kohustusi sõltumata nende turuseisundist.

51 Selles osas väidab komisjon esiteks, et juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 5 lõiget 1 ei saa rakendada üldise õigusnormiga, sest see nõuab, et riigi reguleeriv asutus oleks volitatud tegutsema vaid teatavatel juhtumitel. Need volitused on piiratud viitega raamdirektiivi artiklis 8 esitatud eesmärkidele ja juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 5 lõikes 3 kehtestatud nõuetega. Nimetatud artikli 5 lõige 1 ei ole pelk programmiline säte, vaid õigusnorm, mis viitab otsustele, mida riigi reguleerivatel asutustel peab olema õigus teha. See kujutab endast erandit juurdepääsu käsitleva direktiivi artiklis 8 ette nähtud üldpõhimõttest ja seda tuleb tõlgendada kitsalt.

52 Teiseks väidab ta, et juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 5 lõige 4 ei võimalda iseenesest kehtestada reguleerivaid kohustusi kõikidele ettevõtjatele, vaid ainult märkimisväärset turujõudu omavatele ettevõtjatele või – olenemata sellest tingimusest – selle direktiivi artikli 8 lõikes 3 nimetatud juhtudel. Nimetatud direktiivi artiklites 9–13 loetletud kohustusi ei saa kehtestada artikli 5 lõikes 4 kirjeldatud korra alusel.

53 Kolmandaks väidab ta, et juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 5 lõige 1 ei sea riigi reguleeriva asutuse volitusi sõltuvusse mingisuguse ettevõtjatevahelise vaidluse olemasolust.

54 Poola Vabariik vaidlustab selle etteheite. Ta väidab esiteks, et juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 5 lõike 1 esimesest lõigust tulenevad kaks normi, mille kohaselt on riigi reguleeriv asutus kohustatud ühelt poolt soodustama võrkudele juurdepääsu, vastastikust sidumist ja teenuste koostalitlusvõimet ning teiselt poolt neid vajaduse korral tagama, on olemuselt väga üldised ja kujutavad endast programmilisi sätteid. Niisugused normid on liikmesriigile siduvad taotletava eesmärgi osas, mille saavutamise nad on kohustatud oma telekommunikatsioonivõrkudele juurdepääsu poliitika raames tagama.

55 See tõlgendus on kooskõlas juurdepääsu käsitleva direktiivi üldise ülesehitusega, kuna nimetatud artikkel 5 sisaldub direktiivi II peatükis „Üldsätted".

56 Kostja liikmesriik väidab ka, et raamdirektiivi artiklis 8 esitatud eesmärgid on määratletud üldiselt, nii et neile viitamine jätab riigi reguleerivatele asutustele laia kaalutlusõiguse. Lisaks ei taga isegi riigi reguleerivate asutuste tegevusalasse usaldatud eesmärkide täpne määratlemine turul tegutsevatele ettevõtjatele võimalust ette näha nende suhtes kehtivaid kohustusi. Õiguskindluse põhimõte aga nõuab, et õigusnormid oleksid selged ja täpsed.

57 Üldist õigusnormide vastuvõtmise pädevust ei piira ka juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 5 lõikes 3 määratletud kriteeriumid, mis puudutavad direktiivi artikli 5 lõigete 1 ja 2 alusel kehtestatud kohustusi ja nõudeid.

58 Liikmesriik teeb sellest järelduse, et nimetatud artiklit 5 ei saa sõna-sõnalt üle võtta, nähes ette riigi reguleeriva asutuse üldise volituse soodustada telekommunikatsioonivõrkudele juurdepääsu ja seda tagada.

59 Teiseks rõhutab Poola Vabariik, et kõnealune väide puudutab üksnes Poola õiguse vastuolu juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 5 lõike 1 esimese lõiguga, mitte nimetatud lõike 1 teise lõiguga.

60 Lisaks väidab ta, et komisjon ei võta arvesse seda, et nimetatud artikli 5 lõike 1 esimene lõik sisaldab kahte õigusnormi. Esimest neist normidest, mis kehtestab üldise kohustuse soodustada juurdepääsu, vastastikust sidumist ja teenuste koostalitlusvõimet igal juhtumil, sõltumata asjaoludest – põhjus, miks riigi reguleeriv asutus peab tegutsema alaliselt –, rakendatakse telekommunikatsiooniseaduse 2. peatükis. Teine norm puudutab võrgule juurdepääsu tagamise kohustust, mis on ette nähtud selle seaduse artiklites 28 ja 29.

Euroopa Kohtu hinnang

61 Teises väites palub komisjon Euroopa Kohtul tuvastada, et raamdirektiivi artikli 5 lõike 1 esimest lõiku, mis kohustab andma riigi reguleerivatele asutustele pädevuse sekkuda valikuliselt raamdirektiivi artikli 8 eesmärkide saavutamiseks, ei ole telekommunikatsiooniseadusega õigesti üle võetud.

62 Esiteks tuleb meenutada, et riigi reguleeriva asutuse reguleerimisülesanded on määratletud raamdirektiivi artiklites 8–13. Selle direktiivi artikli 8 lõige 1 sätestab, et liikmesriigid tagavad, et nende ülesannete täitmisel võtavad riigi reguleerivad asutused kõik mõistlikud meetmed, mille eesmärk on saavutada sama artikli lõigetes 2–4 sätestatud eesmärgid.

63 Lisaks on Euroopa Kohus nimetatud artiklit 8 tõlgendanud nii, et see kehtestab liikmesriikidele kohustuse tagada, et riigi reguleerivad asutused võtavad kõik mõistlikud meetmed, mille eesmärk on edendada konkurentsi elektrooniliste sideteenuste pakkumisel, tagades, et elektroonilise side sektoris ei moonutata ega piirata konkurentsi, ja kõrvaldades nende teenuste pakkumiselt viimased takistused Euroopa tasandil (31. jaanuari 2008. aasta otsus kohtuasjas C-380/05: Centro Europa 7, punkt 81).

64 Teiseks on oluline märkida, et juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 5 lõike 1 esimene lõik näeb ette riikide reguleerivate asutuste volitused ja vastutuse seoses juurdepääsu ning vastastikuse sidumisega. Nimetatud säte näeb ette, et raamdirektiivi artiklis 8 sätestatud eesmärkide saavutamiseks soodustavad need asutused piisavat juurdepääsu ja vastastikust sidumist ning teenuste koostalitlusvõimet ja vajaduse korral tagavad selle, täites oma kohustusi viisil, mis aitab kaasa majanduslikule tõhususele, toetab püsivat konkurentsi ning tagab lõppkasutajatele kõige suurema kasu.

65 Sellest tuleneb, et juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 5 lõike 1 esimene lõik piirdub sellega, et näeb ette riigi reguleerivate asutuste üldise volituse, et saavutada raamdirektiivi artikli 8 eesmärgid juurdepääsu ja vastastikuse sidumise konkreetsel juhul.

66 Kolmandaks, nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 83, annavad nimetatud seaduse artiklid 26–30 riigi reguleerivale asutusele ulatusliku sekkumispädevuse.

67 Neljandaks on oluline meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on liikmesriigi kohustuste rikkumise tuvastamise menetluse raames komisjonil kohustus tõendada, et väidetav rikkumine on aset leidnud. Just komisjon peab Euroopa Kohtule esitama vajalikud tõendid, et Euroopa Kohus saaks kontrollida, kas liikmesriigi kohustusi on rikutud (10. jaanuari 2008. aasta otsus kohtuasjas C-387/06: komisjon *vs.* Soome, punkt 25 ja viidatud kohtupraktika)

68 Tuleb aga tõdeda, et kuna komisjon piirdus väitega, et juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 5 lõike 1 esimest lõiku ei saa rakendada üldise õigusnormiga, vaid üksnes õigusnormiga, mis viitab otsustele, mida riigi reguleerival asutusel on õigus teha, ilma tõendamata, et telekommunikatsiooniseaduse asjassepuutuvate sätetega ei saavutata raamdirektiivi eesmärke, siis ei ole komisjon õiguslikult piisavalt tõendanud, et nimetatud sätetega ei tagata juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 5 lõike 1 esimese lõigu õige ülevõtmine.

69 Eeltoodust tuleneb, et teine etteheide tuleb tagasi lükata.

Kohtukulud

70 Vastavalt kodukorra artikli 69 lõikele 2 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Sama artikli lõike 3 esimese lõigu alusel võib Euroopa Kohus määrata kulude jaotuse või jätta kummagi poole kohtukulud tema enda kanda, kui osa nõudeid rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks, või kui tegemist on eriliste põhjustega. Kuna nii komisjoni kui ka Poola Vabariigi nõuded on osaliselt rahuldamata jäetud, tuleb kohtukulud jätta kummagi poole enda kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

1. **Kuna Poola Vabariik ei ole õigesti üle võtnud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/19/EÜ elektroonilistele sidevõrkudele ja nendega seotud vahenditele juurdepääsu ja vastastikuse sidumise kohta (juurdepääsu käsitlev direktiiv) artikli 4 lõiget 1, siis on Poola Vabariik rikkunud sellest direktiivist tulenevaid kohustusi.**

2. **Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.**

3. **Euroopa Ühenduste Komisjon ja Poola Vabariik kannavad oma kohtukulud ise.**

Allkirjad